

SUPPLEMENT OP HET ARW 2005 (Aanbestedingsreglement Werken)
ten behoeve van het

AANBESTEDEN VAN DIENSTEN
met de openbare, niet-openbare en de onderhandse procedure

VAN DE DIENST LANDELIJK GEBIED

dienst landelijk gebied
voor ontwikkeling en beheer

Februari 2010

Inleiding

Op aanbestedingen van diensten door de Dienst Landelijk Gebied is het Aanbestedingsreglement Werken 2005 (ARW 2005) van overeenkomstige toepassing met inachtneming van de in dit supplement opgenomen wijzigingen en aanvullingen die specifiek zien op – de aanbesteding van - diensten.

De indeling van dit supplement op het ARW 2005 volgt de indeling van het ARW 2005. Dit supplement regelt de Europese aanbestedingsprocedure (linkerkolom) en de nationale aanbestedingsprocedure (rechter kolom). Voor zover het Europese aanbestedingsprocedures betreft, bevat dit supplement aanvullende bepalingen ten opzichte van het Besluit aanbestedingsregels voor overheidsopdrachten.

In dit supplement zijn de openbare procedure, de niet-openbare procedure en de onderhandse procedure uitgewerkt ten behoeve van de aanbesteding van diensten. De concurrentiegerichte dialoog, de onderhandelingsprocedure met voorafgaande aankondiging, de onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande aankondiging, de raamovereenkomst met een enkele ondernemer, de raamovereenkomst met meerdere ondernemers en de prijsvraag zijn niet uitgewerkt in dit supplement omdat deze in de praktijk van DLG niet gangbaar zijn voor aanbesteding diensten. Deze procedures kunnen wél worden toegepast. In dat geval zullen de aanbestedingsregels voor een project specifiek moeten worden ingevuld. De procedures van de concessieovereenkomst voor werken en experimenteren zijn bij aanbesteding van diensten niet aan de orde.

DIENTST LANDELIJK GEBIED

1. ALGEMEEN EUROPEES	ALGEMEEN NATIONAAL
Artikel	
1.1 Aanduidingen, begripsbepalingen	Aanduidingen, begripsbepalingen
<i>Artikel 1.1.1, sub d. ARW2005 wordt vervangen door:</i>	
d. bestek: een beschrijving van de opdracht, de daarbij behorende tekeningen en de voor die opdracht geldende voorwaarden;	d. bestek: een beschrijving van de opdracht, de daarbij behorende tekeningen en de voor die opdracht geldende voorwaarden;
<i>Artikel 1.1.1, sub i. ARW2005 wordt vervangen door:</i>	
i. Europese aanbesteding: een aanbesteding voor het plaatsen van opdrachten als bedoeld in artikel 1, onderdelen h, i en j van het besluit, die voldoen aan de artikelen 7 en 8, eerste lid, van het besluit en niet in de artikelen 10, 13, 14, 15, 16 of 17 van de toepassing van het besluit zijn uitgesloten;	i. Europese aanbesteding: een aanbesteding voor het plaatsen van opdrachten als bedoeld in artikel 1, onderdelen h, i en j van het besluit, die voldoen aan de artikelen 7 en 8, eerste lid, van het besluit en niet in de artikelen 10, 13, 14, 15, 16 of 17 van de toepassing van het besluit zijn uitgesloten;
<i>Artikel 1.1.1, sub u. ARW2005 wordt vervangen door:</i>	
u. opdracht voor diensten: een schriftelijke overeenkomst onder bezwarende titel die tussen één of meer ondernemers en de aanbesteder is gesloten en betrekking heeft op: <ol style="list-style-type: none"> het verrichten van de diensten, bedoeld in bijlage 2 van het besluit; het leveren van producten en het verrichten van de diensten, bedoeld in bijlage 2 van het besluit, waarvan de waarde van de desbetreffende diensten hoger is dan die van de in de opdracht opgenomen producten, of het verrichten van de diensten, bedoeld in bijlage 2 van het besluit en van werkzaamheden, genoemd in bijlage 1 van het besluit, waarbij de werkzaamheden bijkomstig zijn ten opzichte van het verrichten van de diensten; 	u. opdracht voor diensten: een schriftelijke overeenkomst onder bezwarende titel die tussen één of meer ondernemers en de aanbesteder is gesloten en betrekking heeft op: <ol style="list-style-type: none"> het verrichten van de diensten, bedoeld in bijlage 2 van het besluit; het leveren van producten en het verrichten van de diensten, bedoeld in bijlage 2 van het besluit, waarvan de waarde van de desbetreffende diensten hoger is dan die van de in de opdracht opgenomen producten, of het verrichten van de diensten, bedoeld in bijlage 2 van het besluit en van werkzaamheden, genoemd in bijlage 1 van het besluit, waarbij de werkzaamheden bijkomstig zijn ten opzichte van het verrichten van de diensten;
<i>Artikel 1.1.1, sub v. ARW2005 wordt vervangen door:</i>	
v. opdrachtgever: degene die een dienst heeft opgedragen;	v. opdrachtgever: degene die een dienst heeft opgedragen;
<i>Artikel 1.1.1, sub aa. ARW2005 wordt vervangen door:</i>	
aa. technische specificatie: een specificatie die voorkomt in een document ter omschrijving van de vereiste kenmerken van een dienst;	aa. technische specificatie: een specificatie die voorkomt in een document ter omschrijving van de vereiste kenmerken van een dienst;

1.4 **Wijze van aanbesteding**

Artikel 1.4.1. ARW2005 wordt vervangen door:

- 1.4.1 Bij de Europese aanbesteding vindt de aanbesteding van een opdracht plaats door middel van een van de volgende procedures:
- a. openbare procedure (openbare aanbesteding);
 - b. niet-openbare procedure (aanbesteding met voorafgaande selectie);
 - c. concurrentiegerichte dialoog;
 - d. onderhandelingsprocedure met voorafgaande bekendmaking;
 - e. onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande bekendmaking;
 - f. gunning van een concessieovereenkomst;
 - g. gunning van opdrachten gebaseerd op een raamovereenkomst met een enkele ondernemer;
 - h. gunning van opdrachten gebaseerd op een raamovereenkomst met meer ondernemers;
 - i. procedure voor het houden van een prijsvraag.
- Voorts is een experimenteerbepaling met enkele procedurevoorschriften opgenomen.

2. OPENBARE PROCEDURE		OPENBARE PROCEDURE	
EUROPEES		NATIONAAL	
Artikel			
2.2	<i>Vooraankondiging</i>		
<i>Artikel 2.2.2 ARW2005 wordt vervangen door:</i>			
2.2.2	De aanbesteder zendt de vooraankondiging zo spoedig mogelijk na het begin van het begrotingsjaar, toe aan het Bureau voor officiële publicaties der Europese Gemeenschappen of deelt deze vooraankondiging mede via het kopersprofiel.		
<i>Toevoegen:</i>			
2.2.8	De aanbesteder vermeldt het geraamde totale bedrag van de opdrachten voor diensten of de raamovereenkomst voor diensten per dienstencategorie die hij voornemens is in de loop van de komende twaalf maanden te gunnen of te sluiten, wanneer het geraamde totale bedrag € 750.000 (exclusief BTW) of meer bedraagt.		
2.7	<i>Uitsluitingsgronden</i>	<i>Uitsluitingsgronden</i>	
<i>Artikel 2.7.5 ARW2005 wordt vervangen door:</i>			
2.7.5	De aanbesteder kan een inschrijver verzoeken om bewijsstukken of verklaringen dat hij niet verkeert in een van de in artikel 2.7.4, onderdelen a, b, c, e en f, genoemde omstandigheden. Daarbij aanvaardt de aanbesteder als voldoende bewijs: <ul style="list-style-type: none">- voor a en b, een verklaring van de griffier van de bevoegde rechtbank,- voor c, een verklaring omtrent het gedrag, bedoeld in artikel 28 van de Wet Justitiële en Strafvorderlijke gegevens,- voor e, zowel voor de bijdragen ten behoeve van werknemersverzekeringen als voor de bijdragen ten behoeve van de volksverzekeringen, een verklaring van de ontvanger onder wie de gegadigde ressorteert voor de inning van belastingen, en- voor f, een verklaring van de ontvanger onder wie de gegadigde ressorteert voor de inning van belastingen.		
	De aanbesteder kan een inschrijver verzoeken om bewijsstukken of verklaringen dat hij niet verkeert in een van de in artikel 2.7.4, onderdelen a, b, c, e en f, genoemde omstandigheden. Daarbij aanvaardt de aanbesteder als voldoende bewijs: <ul style="list-style-type: none">- voor a en b, een verklaring van de griffier van de bevoegde rechtbank,- voor c, een verklaring omtrent het gedrag, bedoeld in artikel 28 van de Wet Justitiële en Strafvorderlijke gegevens,- voor e, zowel voor de bijdragen ten behoeve van werknemersverzekeringen als voor de bijdragen ten behoeve van de volksverzekeringen, een verklaring van de ontvanger onder wie de gegadigde ressorteert voor de inning van belastingen, en- voor f, een verklaring van de ontvanger onder wie de gegadigde ressorteert voor de inning van belastingen.		

2.9 Technische bekwaamheid

Artikel 2.9.1 ARW2005 wordt vervangen door:

- 2.9.1 Ondernemers kunnen hun technische bekwaamheid op een of meer van de volgende manieren, afhankelijk van de aard, de hoeveelheid of omvang en het doel van de opdracht aantonen:
- aan de hand van een lijst van de voornaamste diensten die gedurende de afgelopen 3 jaar werden verricht, met vermelding van het bedrag en de datum en van de publiek- of privaatrechtelijke instanties waarvoor zij bestemd waren. De diensten worden aangetoond in het geval van diensten voor een aanbestedende dienst, door certificaten die de bevoegde autoriteit of de aanbestedende dienst heeft afgegeven of medeondertekend of, in het geval van diensten voor een particuliere afnemer, door certificaten van de afnemer of, bij ontstentenis daarvan, eenvoudigweg door een verklaring van de ondernemer;
 - aan de hand van een opgave van de al dan niet tot de onderneming van de ondernemer behorende technici of technische organen, in het bijzonder van die welke belast zijn met de kwaliteitscontrole;
 - aan de hand van een beschrijving van de technische uitrusting van de dienstverlener, van de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen en de mogelijkheden die hij biedt ten aanzien van ontwerpen en onderzoek;
 - in het geval van complexe diensten of wanneer deze aan een bijzonder doel dienen te beantwoorden, aan de hand van een controle door de aanbesteder of, in diens naam, door een bevoegd officieel orgaan van het land waar de dienstverlener gevestigd is, onder voorbehoud van instemming door dit orgaan; deze controle heeft betrekking op de technische capaciteit van de dienstverlener en, zo nodig, op diens mogelijkheden inzake ontwerpen en onderzoek en de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen;
 - aan de hand van de beroepskwalificaties waaronder studie- en beroepsdiploma's van de ondernemer of het kaderpersoneel van de onderneming en in het bijzonder van degenen die met de dienstverlening zijn belast;
 - aan de hand van de vermelding van de maatregelen inzake milieubeheer die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;

Technische bekwaamheid

- Ondernemers kunnen hun technische bekwaamheid op een of meer van de volgende manieren, afhankelijk van de aard, de hoeveelheid of omvang en het doel van de opdracht aantonen:
- aan de hand van een lijst van de voornaamste diensten die gedurende de afgelopen 3 jaar werden verricht, met vermelding van het bedrag en de datum en van de publiek- of privaatrechtelijke instanties waarvoor zij bestemd waren. De diensten worden aangetoond in het geval van diensten voor een aanbestedende dienst, door certificaten die de bevoegde autoriteit of de aanbestedende dienst heeft afgegeven of medeondertekend of, in het geval van diensten voor een particuliere afnemer, door certificaten van de afnemer of, bij ontstentenis daarvan, eenvoudigweg door een verklaring van de ondernemer;
 - aan de hand van een opgave van de al dan niet tot de onderneming van de ondernemer behorende technici of technische organen, in het bijzonder van die welke belast zijn met de kwaliteitscontrole;
 - aan de hand van een beschrijving van de technische uitrusting van de dienstverlener, van de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen en de mogelijkheden die hij biedt ten aanzien van ontwerpen en onderzoek;
 - in het geval van complexe diensten of wanneer deze aan een bijzonder doel dienen te beantwoorden, aan de hand van een controle door de aanbesteder of, in diens naam, door een bevoegd officieel orgaan van het land waar de dienstverlener gevestigd is, onder voorbehoud van instemming door dit orgaan; deze controle heeft betrekking op de technische capaciteit van de dienstverlener en, zo nodig, op diens mogelijkheden inzake ontwerpen en onderzoek en de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen;
 - aan de hand van de beroepskwalificaties waaronder studie- en beroepsdiploma's van de ondernemer of het kaderpersoneel van de onderneming en in het bijzonder van degenen die met de dienstverlening zijn belast;
 - aan de hand van de vermelding van de maatregelen inzake milieubeheer die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;

- g. aan de hand van een verklaring betreffende de gemiddelde jaarlijkse personeelsbezetting van de onderneming van de ondernemer, en de omvang van het kaderpersoneel gedurende de laatste 3 jaar;
- h. aan de hand van een verklaring die de outillage, het materieel en de technische uitrusting vermeldt waarover de ondernemer voor het verlenen van de opdracht beschikt;
- i. aan de hand van de omschrijving van het gedeelte van de overheidsopdracht dat de dienstverlener eventueel in onderaanneming wil geven;
- j. aan de hand van een bewijs dat de ondernemer over een bijzondere vergunning beschikt, of lid van een bepaalde organisatie is, indien de ondernemer over een bijzondere vergunning dient te beschikken of indien de ondernemer lid van een bepaalde organisatie dient te zijn om in het land van herkomst de betrokken dienst te kunnen verlenen.

- g. aan de hand van een verklaring betreffende de gemiddelde jaarlijkse personeelsbezetting van de onderneming van de ondernemer, en de omvang van het kaderpersoneel gedurende de laatste 3 jaar;
- h. aan de hand van een verklaring die de outillage, het materieel en de technische uitrusting vermeldt waarover de ondernemer voor het verlenen van de opdracht beschikt;
- i. aan de hand van de omschrijving van het gedeelte van de overheidsopdracht dat de dienstverlener eventueel in onderaanneming wil geven;
- j. aan de hand van een bewijs dat de ondernemer over een bijzondere vergunning beschikt, of lid van een bepaalde organisatie is, indien de ondernemer over een bijzondere vergunning dient te beschikken of indien de ondernemer lid van een bepaalde organisatie dient te zijn om in het land van herkomst de betrokken dienst te kunnen verlenen.

2.19 **Gezamenlijke inschrijving**

Artikel 2.19.2 ARW2005 wordt vervangen door:

- 2.19.2 Indien een samenwerkingsverband van ondernemers inschrijft, vermelden de ondernemers op het inschrijvingsbiljet de ondernemer die hen in alle opzichten vertegenwoordigt in het kader van de inschrijving en de uitvoering van de opdracht.

Gezamenlijke inschrijving

Indien een samenwerkingsverband van ondernemers inschrijft, vermelden de ondernemers op het inschrijvingsbiljet de ondernemer die hen in alle opzichten vertegenwoordigt in het kader van de inschrijving en de uitvoering van de opdracht.

2.27 **Abnormaal lage inschrijvingen**

Artikel 2.27.1 ARW2005 wordt vervangen door:

- 2.27.1 Indien een inschrijving is gedaan die in verhouding tot de te verrichten opdracht abnormaal laag lijkt, verzoekt de aanbesteder, voordat hij deze inschrijving kan afwijzen, schriftelijk om de door hem nodig geachte verduidelijkingen over de samenstelling van de inschrijving. De aanbesteder onderzoekt in overleg met de inschrijver de samenstelling aan de hand van de ontvangen toelichtingen.

Abnormaal lage inschrijvingen

Indien een inschrijving is gedaan die in verhouding tot de te verrichten opdracht abnormaal laag lijkt, verzoekt de aanbesteder, voordat hij deze inschrijving kan afwijzen, schriftelijk om de door hem nodig geachte verduidelijkingen over de samenstelling van de inschrijving. De aanbesteder onderzoekt in overleg met de inschrijver de samenstelling aan de hand van de ontvangen toelichtingen.

Artikel 2.27.2 ARW2005 wordt vervangen door:

- 2.27.2 De verduidelijkingen kunnen in ieder geval verband houden met:
- a. de doelmatigheid van de dienstverlening,
 - b. de gekozen technische oplossingen of uitzonderlijk gunstige omstandigheden waarvan de inschrijver bij de het verlenen van de diensten kan profiteren,
 - c. de originaliteit van het ontwerp van de inschrijver,
 - d. de naleving van de bepalingen inzake arbeidsvoorwaarden en arbeidsomstandigheden die gelden op de plaats waar de opdracht wordt uitgevoerd, of
 - e. de eventuele ontvangst van staatssteun door de inschrijver.

- De verduidelijkingen kunnen in ieder geval verband houden met:
- a. de doelmatigheid van de dienstverlening,
 - b. de gekozen technische oplossingen of uitzonderlijk gunstige omstandigheden waarvan de inschrijver bij de het verlenen van de diensten kan profiteren,
 - c. de originaliteit van het ontwerp van de inschrijver,
 - d. de naleving van de bepalingen inzake arbeidsvoorwaarden en arbeidsomstandigheden die gelden op de plaats waar de opdracht wordt uitgevoerd, of
 - e. de eventuele ontvangst van staatssteun door de inschrijver.

2.29 Gunningsbeslissing

Artikel 2.29.5 ARW2005 wordt vervangen door:

- 2.29.5 De aanbesteder stelt de inschrijvers zo spoedig mogelijk gelijktijdig schriftelijk, in elk geval per fax of elektronisch bericht, in kennis van de beslissingen die op grond van de artikelen 2.29.1 tot en met 2.29.4 zijn genomen inzake de gunning van de opdracht. Deze mededeling bevat ten minste de gronden van de gunningsbeslissing, waaronder de kenmerken en voordelen van de uitgekozen inschrijving, en van de naam van de begunstigde.

Gunningsbeslissing

De aanbesteder stelt de gegadigden en inschrijvers zo spoedig mogelijk gelijktijdig schriftelijk, in elk geval per fax of elektronisch bericht, in kennis van de beslissingen die op grond van de artikelen 2.29.1 tot en met 2.29.4 zijn genomen inzake de gunning van de opdracht. Deze mededeling bevat ten minste de gronden van de gunningsbeslissing, waaronder de kenmerken en voordelen van de uitgekozen inschrijving, en van de naam van de begunstigde.

3. NIET-OPENBARE PROCEDURE (AANBESTEDING MET VOORAFGAANDE SELECTIE)

EUROPEES

Artikel

3.2 ***Vooraankondiging***

Artikel 3.2.2 ARW2005 wordt vervangen door:

- 3.2.2 De aanbestedder zendt de vooraankondiging zo spoedig mogelijk na het begin van het begrotingsjaar, toe aan het Bureau voor officiële publicaties der Europese Gemeenschappen of deelt deze vooraankondiging mede via het kopersprofiel.

Toevoegen:

- 3.2.8 De aanbestedder vermeldt het geraamde totale bedrag van de opdrachten voor diensten of de raamovereenkomst voor diensten per dienstencategorie die hij voornemens is in de loop van de komende twaalf maanden te gunnen of te sluiten, wanneer het geraamde totale bedrag € 750.000 (exclusief BTW) of meer bedraagt.

NIET-OPENBARE PROCEDURE (AANBESTEDING MET VOORAFGAANDE SELECTIE)

NATIONAAL

3.7 ***Uitsluitingsgronden***

Artikel 3.7.5 ARW2005 wordt vervangen door:

- 3.7.5 De aanbestedder kan een gegadigde of inschrijver verzoeken om bewijsstukken of verklaringen dat hij niet verkeert in een van de in artikel 3.7.4, onderdelen a, b, c, e en f, genoemde omstandigheden. Daarbij aanvaardt de aanbestedder als voldoende bewijs:
- voor a en b, een verklaring van de griffier van de bevoegde rechtbank,
 - voor c, een verklaring omtrent het gedrag, bedoeld in artikel 28 van de Wet Justitiële en Strafvorderlijke gegevens,
 - voor e, zowel voor de bijdragen ten behoeve van werknemersverzekeringen als voor de bijdragen ten behoeve van de volksverzekeringen, verklaring van de ontvanger onder wie de gegadigde ressorteert voor de inning van belastingen, en
 - voor f, een verklaring van de ontvanger onder wie de gegadigde ressorteert voor de inning van belastingen.

Uitsluitingsgronden

- De aanbestedder kan een gegadigde of inschrijver verzoeken om bewijsstukken of verklaringen dat hij niet verkeert in een van de in artikel 3.7.4, onderdelen a, b, c, e en f, genoemde omstandigheden. Daarbij aanvaardt de aanbestedder als voldoende bewijs:
- voor a en b, een verklaring van de griffier van de bevoegde rechtbank,
 - voor c, een verklaring omtrent het gedrag, bedoeld in artikel 28 van de Wet Justitiële en Strafvorderlijke gegevens,
 - voor e, zowel voor de bijdragen ten behoeve van werknemersverzekeringen als voor de bijdragen ten behoeve van de volksverzekeringen, een verklaring van de ontvanger onder wie de gegadigde ressorteert voor de inning van belastingen, en
 - voor f, een verklaring van de ontvanger onder wie de gegadigde ressorteert voor de inning van belastingen.

3.9 Technische bekwaamheid

Artikel 3.9.1 ARW2005 wordt vervangen door:

- 3.9.1 Ondernemers kunnen hun technische bekwaamheid op een of meer van de volgende manieren, afhankelijk van de aard, de hoeveelheid of omvang en het doel van de opdracht aantonen:
- aan de hand van een lijst van de voornaamste diensten die gedurende de afgelopen 3 jaar werden verricht, met vermelding van het bedrag en de datum en van de publiek- of privaatrechtelijke instanties waarvoor zij bestemd waren. De diensten worden aangetoond in het geval van diensten voor een aanbestedende dienst, door certificaten die de bevoegde autoriteit of de aanbestedende dienst heeft afgegeven of medeondertekend of, in het geval van diensten voor een particuliere afnemer, door certificaten van de afnemer of, bij ontstentenis daarvan, eenvoudigweg door een verklaring van de ondernemer;
 - aan de hand van een opgave van de al dan niet tot de onderneming van de ondernemer behorende technici of technische organen, in het bijzonder van die welke belast zijn met de kwaliteitscontrole;
 - aan de hand van een beschrijving van de technische uitrusting van de dienstverlener, van de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen en de mogelijkheden die hij biedt ten aanzien van ontwerpen en onderzoek;
 - in het geval van complexe diensten of wanneer deze aan een bijzonder doel dienen te beantwoorden, aan de hand van een controle door de aanbesteder of, in diens naam, door een bevoegd officieel orgaan van het land waar de dienstverlener gevestigd is, onder voorbehoud van instemming door dit orgaan; deze controle heeft betrekking op de technische capaciteit van de dienstverlener en, zo nodig, op diens mogelijkheden inzake ontwerpen en onderzoek en de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen;
 - aan de hand van de beroepskwalificaties waaronder studie- en beroepsdiploma's van de ondernemer of het kaderpersoneel van de onderneming en in het bijzonder van degenen die met de dienstverlening zijn belast;
 - aan de hand van de vermelding van de maatregelen inzake milieubeheer die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;

Technische bekwaamheid

- Ondernemers kunnen hun technische bekwaamheid op een of meer van de volgende manieren, afhankelijk van de aard, de hoeveelheid of omvang en het doel van de opdracht aantonen:
- aan de hand van een lijst van de voornaamste diensten die gedurende de afgelopen 3 jaar werden verricht, met vermelding van het bedrag en de datum en van de publiek- of privaatrechtelijke instanties waarvoor zij bestemd waren. De diensten worden aangetoond in het geval van diensten voor een aanbestedende dienst, door certificaten die de bevoegde autoriteit of de aanbestedende dienst heeft afgegeven of medeondertekend of, in het geval van diensten voor een particuliere afnemer, door certificaten van de afnemer of, bij ontstentenis daarvan, eenvoudigweg door een verklaring van de ondernemer;
 - aan de hand van een opgave van de al dan niet tot de onderneming van de ondernemer behorende technici of technische organen, in het bijzonder van die welke belast zijn met de kwaliteitscontrole;
 - aan de hand van een beschrijving van de technische uitrusting van de dienstverlener, van de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen en de mogelijkheden die hij biedt ten aanzien van ontwerpen en onderzoek;
 - in het geval van complexe diensten of wanneer deze aan een bijzonder doel dienen te beantwoorden, aan de hand van een controle door de aanbesteder of, in diens naam, door een bevoegd officieel orgaan van het land waar de dienstverlener gevestigd is, onder voorbehoud van instemming door dit orgaan; deze controle heeft betrekking op de technische capaciteit van de dienstverlener en, zo nodig, op diens mogelijkheden inzake ontwerpen en onderzoek en de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen;
 - aan de hand van de beroepskwalificaties waaronder studie- en beroepsdiploma's van de ondernemer of het kaderpersoneel van de onderneming en in het bijzonder van degenen die met de dienstverlening zijn belast;
 - aan de hand van de vermelding van de maatregelen inzake milieubeheer die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de opdracht;

- g. aan de hand van een verklaring betreffende de gemiddelde jaarlijkse personeelsbezetting van de onderneming van de ondernemer, en de omvang van het kaderpersoneel gedurende de laatste 3 jaar;
- h. aan de hand van een verklaring die de outillage, het materieel en de technische uitrusting vermeldt waarover de ondernemer voor het verlenen van de opdracht beschikt;
- i. aan de hand van de omschrijving van het gedeelte van de overheidsopdracht dat de dienstverlener eventueel in onderaanneming wil geven;
- j. aan de hand van een bewijs dat de ondernemer over een bijzondere vergunning beschikt, of lid van een bepaalde organisatie is, indien de ondernemer over een bijzondere vergunning dient te beschikken of indien de ondernemer lid van een bepaalde organisatie dient te zijn om in het land van herkomst de betrokken dienst te kunnen verlenen.

- g. aan de hand van een verklaring betreffende de gemiddelde jaarlijkse personeelsbezetting van de onderneming van de ondernemer, en de omvang van het kaderpersoneel gedurende de laatste 3 jaar;aan de hand van een verklaring die de outillage, het materieel en de technische uitrusting vermeldt waarover de ondernemer voor het verlenen van de opdracht beschikt;
- h. aan de hand van de omschrijving van het gedeelte van de overheidsopdracht dat de dienstverlener eventueel in onderaanneming wil geven;
- i. aan de hand van een bewijs dat de ondernemer over een bijzondere vergunning beschikt, of lid van een bepaalde organisatie is, indien de ondernemer over een bijzondere vergunning dient te beschikken of indien de ondernemer lid van een bepaalde organisatie dient te zijn om in het land van herkomst de betrokken dienst te kunnen verlenen.

3.21 **Gezamenlijke inschrijving**

Artikel 3.21.2 ARW2005 wordt vervangen door:

- 3.21.2 Indien een samenwerkingsverband van ondernemers inschrijft, vermelden de ondernemers op het inschrijvingsbiljet de ondernemer die hen in alle opzichten vertegenwoordigt in het kader van de inschrijving en de uitvoering van de opdracht.

Gezamenlijke inschrijving

Indien een samenwerkingsverband van ondernemers inschrijft, vermelden de ondernemers op het inschrijvingsbiljet de ondernemer die hen in alle opzichten vertegenwoordigt in het kader van de inschrijving en de uitvoering van de opdracht.

3.29 **Abnormaal lage inschrijvingen**

Artikel 3.29.1 ARW2005 wordt vervangen door:

- 3.29.1 Indien een inschrijving is gedaan die in verhouding tot de te verrichten opdracht abnormaal laag lijkt, verzoekt de aanbesteder, voordat hij deze inschrijving kan afwijzen, schriftelijk om de door hem nodig geachte verduidelijkingen over de samenstelling van de inschrijving. De aanbesteder onderzoekt in overleg met de inschrijver de samenstelling aan de hand van de ontvangen toelichtingen.

Abnormaal lage inschrijvingen

Indien een inschrijving is gedaan die in verhouding tot de te verrichten opdracht abnormaal laag lijkt, verzoekt de aanbesteder, voordat hij deze inschrijving kan afwijzen, schriftelijk om de door hem nodig geachte verduidelijkingen over de samenstelling van de inschrijving. De aanbesteder onderzoekt in overleg met de inschrijver de samenstelling aan de hand van de ontvangen toelichtingen.

Artikel 3.29.2 ARW2005 wordt vervangen door:

- 3.29.2 De verduidelijkingen kunnen in ieder geval verband houden met:
- a. de doelmatigheid van de dienstverlening,
 - b. de gekozen technische oplossingen of uitzonderlijk gunstige omstandigheden waarvan de inschrijver bij de het verlenen van de diensten kan profiteren,
 - c. de originaliteit van het ontwerp van de inschrijver,
 - d. de naleving van de bepalingen inzake arbeidsvoorwaarden en arbeidsomstandigheden die gelden op de plaats waar de opdracht wordt uitgevoerd, of
 - e. de eventuele ontvangst van staatssteun door de inschrijver.

- De verduidelijkingen kunnen in ieder geval verband houden met:
- a. de doelmatigheid van de dienstverlening,
 - b. de gekozen technische oplossingen of uitzonderlijk gunstige omstandigheden waarvan de inschrijver bij de het verlenen van de diensten kan profiteren,
 - c. de originaliteit van het ontwerp van de inschrijver,
 - d. de naleving van de bepalingen inzake arbeidsvoorwaarden en arbeidsomstandigheden die gelden op de plaats waar de opdracht wordt uitgevoerd, of
 - e. de eventuele ontvangst van staatssteun door de inschrijver.

3.31 *Gunningsbeslissing*

Artikel 3.31.5 ARW2005 wordt vervangen door:

- 3.31.5 De aanbesteder stelt de gegadigden en inschrijvers zo spoedig mogelijk gelijktijdig schriftelijk, in elk geval per fax of elektronisch bericht, in kennis van de beslissingen die op grond van de artikelen 3.31.1 tot en met 3.31.4 zijn genomen inzake de gunning van de opdracht. Deze mededeling bevat ten minste de gronden van de gunningsbeslissing, waaronder de kenmerken en voordelen van de uitgekozen inschrijving, en van de naam van de begunstigde.

Gunningsbeslissing

- De aanbesteder stelt de gegadigden en inschrijvers zo spoedig mogelijk gelijktijdig schriftelijk, in elk geval per fax of elektronisch bericht, in kennis van de beslissingen die op grond van de artikelen 3.31.1 tot en met 3.31.4 zijn genomen inzake de gunning van de opdracht. Deze mededeling bevat ten minste de gronden van de gunningsbeslissing, waaronder de kenmerken en voordelen van de uitgekozen inschrijving, en van de naam van de begunstigde.

7.	ONDERHANDSE PROCEDURE
	NATIONAAL

Artikel

7.3	<i>Uitsluitingsgronden</i>
-----	-----------------------------------

	<i>Artikel 7.3.2 ARW2005 wordt vervangen door:</i>
--	--

7.3.2	<p>De aanbesteder kan een inschrijver verzoeken om bewijsstukken of verklaringen dat hij niet verkeert in een van de in artikel 7.3.1, onderdelen a, b, c, e en f, genoemde omstandigheden. Daarbij aanvaardt de aanbesteder als voldoende bewijs:</p> <ul style="list-style-type: none">- voor a en b, een verklaring van de griffier van de bevoegde rechtbank,- voor c, een verklaring omtrent het gedrag, bedoeld in artikel 28 van de Wet Justitiële en Strafvorderlijke gegevens,- voor e, zowel voor de bijdragen ten behoeve van werknemersverzekeringen als voor de bijdragen ten behoeve van de volksverzekeringen, een verklaring van de ontvanger onder wie de gegadigde ressorteert voor de inning van belastingen, en- voor f, een verklaring van de ontvanger onder wie de gegadigde ressorteert voor de inning van belastingen.
-------	--

7.11	<i>Gezamenlijke inschrijving</i>
------	---

	<i>Artikel 7.11.2 ARW2005 wordt vervangen door:</i>
--	---

7.11.2	<p>Indien een samenwerkingsverband van ondernemers inschrijft, vermelden de ondernemers op het inschrijvingsbiljet de ondernemer die hen in alle opzichten vertegenwoordigt in het kader van de inschrijving en de uitvoering van de opdracht.</p>
--------	--

7.19

Abnormaal lage inschrijvingen

Artikel 7.19.1 ARW2005 wordt vervangen door:

7.19.1

Indien een inschrijving is gedaan die in verhouding tot de te verrichten opdracht abnormaal laag lijkt, verzoekt de aanbestedder, voordat hij deze inschrijving kan afwijzen, schriftelijk om de door hem nodig geachte verduidelijkingen over de samenstelling van de inschrijving. De aanbestedder onderzoekt in overleg met de inschrijver de samenstelling aan de hand van de ontvangen toelichtingen.

Artikel 7.19.2 ARW2005 wordt vervangen door:

7.19.2

De verduidelijkingen kunnen in ieder geval verband houden met:

- a. de doelmatigheid van de dienstverlening,
- b. de gekozen technische oplossingen of uitzonderlijk gunstige omstandigheden waarvan de inschrijver bij de het verlenen van de diensten kan profiteren,
- c. de originaliteit van het ontwerp van de inschrijver,
- d. de naleving van de bepalingen inzake arbeidsvoorwaarden en arbeidsomstandigheden die gelden op de plaats waar de opdracht wordt uitgevoerd, of
- e. de eventuele ontvangst van staatssteun door de inschrijver.

7.21

Gunningsbeslissing

Artikel 7.21.5 ARW2005 wordt vervangen door:

7.21.5

De aanbestedder stelt de inschrijvers zo spoedig mogelijk gelijktijdig schriftelijk, in elk geval per fax of elektronisch bericht, in kennis van de beslissingen inzake de opdrachtverlening.